

The image features a white background with a decorative graphic on the left side. This graphic consists of three squares of varying shades of orange. One square is a light, pale orange and is positioned on the left. Two other squares, in a medium-dark orange shade, are stacked vertically on the right, with the top one partially overlapping the right edge of the light square. The word "Bijlagen" is written in a dark blue font to the right of these squares.

Bijlagen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Raad voor Cultuur
Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

I. Peters
T +31 6 29 09 82 78
I.peters@minocw.nl

Onze referentie

755518

Datum 16 APR. 2015
Betreft Arbeidsmarktanalyse Raad voor Cultuur en Sociaal-Economische Raad

Geachte Raad,

In de Agenda Cultuur 2017-2020 en verder, die ik onlangs van u heb ontvangen, geeft u onder meer aan dat u komend jaar dieper zult ingaan op de situatie van de arbeidsmarkt in de cultuursector in een gezamenlijke verkenning met de Sociaal-Economische Raad. De reikwijdte van deze verkenning ligt nog niet vast.

Ik vind het belangrijk inzicht te krijgen in de gevolgen van de bezuinigingen voor het aantal vaste krachten, zzp'ers, stagiairs en vrijwilligers in de culturele sector. Daarom verzoek ik u hierbij deze gevolgen in uw analyse mee te nemen.

Ik wens u veel succes bij het uitvoeren van de verkenning en kijk met belangstelling uit naar de uitkomsten.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan de voorzitter van de Sociaal-Economische Raad
Mw. M. Hamer
Postbus 90405
2509 LK DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten
IPC 3300

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

C.A. Schreiber
T +31 6 31 74 85 20
k.hangelbroek@minocw.nl

Onze referentie

785365

Bijlagen

Brief aan de Raad voor Cultuur
d.d. 16 april 2015 (referentie
755518)

Datum **- 7 JULI 2015**

Betreft Verzoek Arbeidsmarktanalyse Raad voor Cultuur en Sociaal-
Economische Raad

Geachte Raad,

De Raad voor Cultuur is voornemens om met u in 2015 een verkenning uit te voeren naar de arbeidsmarktsituatie van de cultuursector – zoals beschreven in haar *Agenda Cultuur 2017-2020 en verder*. Met deze brief wil ik u formeel verzoeken om deze verkenning, in gezamenlijkheid met de Raad voor Cultuur, uit te voeren.

De reikwijdte van de verkenning ligt nog niet vast, begreep ik van de Raad voor Cultuur. In een brief van 16 april 2015 heb ik de Raad voor Cultuur verzocht om in ieder geval de gevolgen van de bezuinigingen voor het aantal vaste krachten, zzp'ers, stagiairs en vrijwilligers in de culturele sector, mee te nemen in de analyse (zie bijlage met referentienummer 755518). De Tweede Kamer heeft in een debat op 15 januari jl. het belang van dit onderzoek ook benadrukt. Langs deze weg wil ik dit verzoek ook graag aan u overbrengen.

Ik wens u veel succes bij de verdere vervolgstappen en ik kijk met belangstelling uit naar de uitkomsten.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

cc. Een afschrift van deze brief wordt verzonden naar de Raad voor Cultuur.

Geraadpleegde personen en organisaties

Rondetafelgesprek 1

- Hans Buurman (Adj. Directeur Gemeentemuseum Den Haag)
- Nina Folkersma (Zelfstandig curator, kunstcriticus)
- Niek Koppen (Producent, documentairemaker)
- Sophie Lambo (Directeur Internationaal Danstheater)
- Sander van Meurs (Producent bij Pupkin Film)
- Karin Post (Choreograaf en theatermaker)

Rondetafelgesprek 2

- Anne Marie 't Hart (Hoofd Beleidszaken Cultuurconnectie)
- Madeleine van Lennep (Directeur Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers)
- Yolande Melsert (Directeur Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten)
- Jort Vlam (Directeur Vereniging Vrije Theaterproducenten)
- Lise van Zaalen (Directeur Platform Beeldende Kunst)

Rondetafelgesprek 3

- Ella Broekstra (HR Manager Stichting Omroep Muziek)
- Guus Calicher (UWV Projectleider Servicepunten Kunst en Cultuur)
- Berend Jan Langenberg (Econoom, onderzoeker en adviseur)
- Martin Verboom (FC Projectleider Servicepunten Kunst en Cultuur)
- Dorien Versloot (Coördinator Stichting Fonds Podiumkunsten)
- Teunis IJdens (Socioloog, senior beleidsmedewerker en onderzoeker LKCA)

Rondetafelgesprek 4

- Marjolijn Boterenbrood (Beeldend kunstenaar)
- Ilona Laurijsse (Creative designer: tentoonstellingen, web design)
- Elke Makowski (Afdelingshoofd Podiumkunsten Kunstbedrijf Arnhem; oprichter van De Vloer)
- Franky Ribbens (Scenarioschrijver)
- Jasper Schweppe (Koorzanger)
- Marije Jansen (Marije Jansen Strategie & Communicatie) heeft schriftelijk inbreng geleverd omdat zij verhinderd was deel te nemen aan het rondetafelgesprek.

CBS-afbakening creatieve industrie

Kunsten en cultureel erfgoed

- 7990 Reisinformatie- en reserveerbureaus
- 90011 Beoefening van podiumkunst
- 90012 Producenten van podiumkunst
- 9002 Dienstverlening voor uitvoerende kunst
- 9003 Scheppende kunst
- 90041 Theaters, schouwburgen en concertgebouwen
- 91011 Openbare bibliotheken
- 91012 Kunstuitleencentra
- 91019 Overige culturele uitleencentra en openbare archieven
- 91021 Musea
- 91022 Kunstgalerieën en -expositieruimten
- 9103 Monumentenzorg
- 94994 Vriendenkringen van cultuur

Media & entertainment

- 4761 Winkels in boeken
- 4763 Winkels in audio- en video-opnamen
- 5811 Uitgeverijen van boeken
- 5813 Uitgeverijen van kranten
- 5814 Uitgeverijen van tijdschriften
- 5819 Overige uitgeverijen (niet van software)
- 5821 Uitgeverijen van computerspellen
- 5829 Overige uitgeverijen van software
- 59111 Productie van films (geen televisiefilms)
- 59112 Productie van televisieprogramma's
- 5912 Facilitaire activiteiten voor film- en televisieproductie
- 5913 Distributie van films en televisieproducties
- 5914 Bioscopen
- 5920 Maken en uitgeven van geluidsopnamen
- 6010 Radio-omroepen
- 6020 Televisieomroepen
- 6321 Persagentschappen
- 6329 Overige informatievoorziening
- 74201 Fotografie
- 90013 Circus en variété

Creatieve zakelijke dienstverlening

7021 Public relationsbureaus

7111 Architectenbureaus

7311 Reclamebureaus

7410 Industrieel design

8230 Organiseren van congressen en beurzen

Afbakening creatieve industrie in 'Monitor Creatieve Industrie 2014'

Kunsten en cultureel erfgoed

- Podiumkunsten
- Beoefening van podiumkunst (SBI 90011)
- Producenten van podiumkunst (SBI 90012)
- Theaters en schouwburgen (SBI 90041)

Scheppende kunsten

- Schrijven en overige scheppende kunst (SBI 9003)
- Kunstgalerieën en -expositieruimten (SBI 91022)

Overige kunst en erfgoed

- Informatieverstrekking op het gebied van toerisme (SBI 7990)
- Dienstverlening voor uitvoerende kunst (SBI 9002)
- Steunfondsen (niet op het gebied van welzijnszorg) (SBI 94993)
- Vriendenkringen op het gebied van cultuur, fanclubs (SBI 94994)

Cultureel erfgoed

- Openbare bibliotheken (SBI 91011)
- Kunstuitleencentra (SBI 91012)
- Overige culturele uitleencentra en openbare archieven (SBI 91019)
- Musea (SBI 91021)
- Monumentenzorg (SBI 9103)

Media en entertainmentindustrie

- Radio en televisie
- Productie van televisieprogramma's (SBI 59112)
- Facilitaire activiteiten voor film- en televisieproductie (SBI 5912)
- Radio-omroepen (SBI 6010)
- Televisie-omroepen (SBI 6020)

Persmedia

- Uitgeverijen van kranten (SBI 5813)
- Uitgeverijen van tijdschriften (SBI 5814)
- Persagentschappen (SBI 6321)
- Overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van info (SBI 6329)
- Fotografie (SBI 74201)

Film

- Productie van films (geen televisiefilms) (SBI 59111)
- Distributie van films en televisieproducties (SBI 5913)
- Bioscopen (SBI 5914)

Muziekindustrie

- Maken en uitgeven van geluidsopnamen (SBI 5920)

Boekenindustrie

- Uitgeverijen van boeken (SBI 5811)

Overige uitgeverijen

- Overige uitgeverijen Overige uitgeverijen (niet van software) (SBI 5819)
- Uitgeverijen van computerspellen (SBI 5821)
- Overige uitgeverijen van software (SBI 5829)

Live entertainment

- Live entertainment Circus en variété (SBI 90013)
- Pret- en themaparken (SBI 93211)
- Kermisattracties (SBI 93212)

Creatieve zakelijke dienstverlening

- Vormgeving en ontwerp
- Architecten (geen interieurarchitecten) (SBI 71111)
- Interieurarchitecten (SBI 71112)
- Communicatie- en grafisch ontwerp (SBI 74101)
- Industrieel en productontwerp (SBI 74102)
- Interieur- en ruimtelijk ontwerp (SBI 74103)

Communiceren en informatie

- Public relationsbureaus (SBI 7021)
- Reclamebureaus (SBI 7311)
- Handel in advertentieruimte en -tijd (SBI 7312)
- Organiseren van congressen en beurzen (SBI 8230)

Samenstelling Commissie Arbeidsmarktverkenning Cultuursector

Leden

Evert Verhulp (SER; Kroonlid; voorzitter)
Erik Akkermans (SER; Federatie Cultuur)
Josien van Breda (SER; FNV Zelfstandigen)
Roel van Dongen (SER; PZO-ZZP)
Jeroen van den Eijnde (RvC; Commissie BKVA)
Wim Hupperetz (RvC; Commissie Erfgoed)
Wim Jansen (RvC; Commissie Media)
Caspar de Kieffe (SER; FNV Kiem)
Cees Langeveld (RvC; Raadslid)
Anneke van der Linden (RvC; Commissie Podiumkunsten)
Annick Schramme (RvC; Raadslid)

Secretariaat

Mirjam Bach (SER)
Klazien Brummel (RvC)
Gerard van Essen (SER)
Lotte Ravenhorst (RvC)
Tyche Riemens (SER)
Pieter Ros (RvC)